

University of Groningen

Versterking Drents en Duits in het onderwijs

Mousavi Torshezi, Esma

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Publication date:
2019

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Mousavi Torshezi, E. (2019). *Versterking Drents en Duits in het onderwijs: Een onderzoek voor Wiesneus naar de vragen en informatiebehoeften van ouders en leerkrachten over de streektaal Drents en meertaligheid bij hun kinderen en leerlingen in de thuis- en schoolsituatie*. Science Shop, University of Groningen.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Versterking Drents en Duits in het onderwijs

Een onderzoek voor Wiesneus naar de vragen en informatiebehoeften van ouders en leerkrachten over de streektaal Drents en meertaligheid bij hun kinderen en leerlingen in de thuis- en schoolsituatie

MA. Esma Mousavi Torshezi

Wetenschapswinkel Taal, Cultuur en Communicatie

April, 2019

Inhoudsopgave

1. Voorwoord.....	3
2. Inleiding.....	4
3. Theoretisch kader.....	5
4. Methode en Data.....	6
5. Resultaten van de geïnterviewde leerkrachten.....	7
6. Resultaten van de geïnterviewde ouders.....	10
7. Conclusie.....	13
8. Aanbevelingen voor Wiesneus.....	14
9. Literatuur.....	17

1. Voorwoord

Het onderhavige onderzoek beschouw ik als een schatkist rijk aan bijzondere conversaties gevuld met diverse talen- en culturele achtergronden. Dit draag ik op aan iedereen die op zijn eigen manier te maken heeft met meertaligheid in de thuis- en/of schoolsituatie.

Gezien de multiculturele Nederlandse maatschappij is het tegenwoordig vrij normaal dat kinderen opgroeien in een meertalige wereld waarbij het niet uitmaakt of dat lands- of streektalen zijn (Special Eurobarometer, 2012). Vanuit de wetenschapswereld wordt ook steeds duidelijker dat meertaligheid bij kinderen een essentiële rol speelt voor hun zelfontplooiing, kansen op de (grensoverschrijdende) arbeidsmarkt en maatschappelijke betrokkenheid. In het kader van het project *Versterking Drents en Duits in het onderwijs* is het huidige onderzoek - in opdracht van het Huus van de Taol in samenwerking met de NHL Stenden Hogeschool - uitgevoerd voor de Wetenschapswinkel van de Rijksuniversiteit Groningen.

Hierbij ben ik alle geïnterviewde ouders en leerkrachten erkentelijk, omdat zij het voor mij mogelijk hebben gemaakt om het onderhavige onderzoek te starten. Graag bedank ik hen allemaal voor hun hartelijke ontvangst en hun medewerking. In het bijzonder bedank ik het Huus van de Taol, met name Jan Germs, waar ik mee heb mogen samenwerken. Zijn inzet voor het Drents heeft mij geïnspireerd om mijn interesse voor meertaligheid ook voor de streektaal Drents verder te onderzoeken en voort te zetten.

MA. Esma Mousavi Torshezi
Groningen, 2019

2. Inleiding

Huus van de Taol in de provincie Drenthe is sinds 2015 betrokken bij een vierjarig project om het Drents en Duits een structurele plek te geven in het basisonderwijs. Aandacht voor deze twee talen zal de kinderen meer kansen bieden op werk en ontplooiing. Gezien de multiculturele Nederlandse maatschappij is het tegenwoordig vrij normaal dat kinderen opgroeien in een meertalige wereld waarbij het niet uitmaakt of dat lands- of streektaalen zijn. Uit een rapport van de Europese Commissie (Special Eurobarometer, 2012) blijkt dat veel Europeanen wel open staan voor meertaligheid. Echter ontbreekt het hierbij vaak nog aan meertalige competenties. De helft van de Europeanen kan een gesprek in één andere taal voeren en maar een kwart kan dat in twee andere talen. Drempels voor het leren van een nieuwe taal worden motivatie, tijd en een gebrek aan mogelijkheden het vaakst genoemd.

Onderzoeken wijzen uit dat kinderen die vroeg meertalig opgevoed worden, gemakkelijker met tweede taalverwerving omgaan dan kinderen die op latere leeftijd (na 8 jaar) een tweede taal verwerven (Kruimink & Veenema, 2013). Een kind ontwikkelt zich beter als er aandacht is voor de eigen (streek)taal. Het zorgt ervoor dat het kind zich veilig voelt en dat zal dan ook bijdragen aan versterking van de relatie met het kind (Kruimink, Germs & Woldman, 2010). Dit geldt niet alleen voor een vreemde taal maar ook voor streektaalen. Toch gebeurt het nog te vaak dat ouders en leerkrachten, streektaalen als inferieur zien en daarom afkeurenswaardig. Door de streektaal in het onderwijs en in de provincie te waarderen en te leren, zullen leerlingen ook een stuk van de geschiedenis leren (Duarte et al, 2018). Ook is het belangrijk dat Drentstalige leerlingen hun identiteit als streektaalspreker in een bredere context leren verkennen, aangezien streektaalsprekers een meerderheid zijn langs Europese grensstreken (idem, 2018)

Het onderzoeksverslag *Drents op School* (Kruimink & Veenema, 2013) laat zien dat bijna dertig procent van de deelnemende scholen schat dat ouders het op prijs stellen wanneer er op school lessen in de streektaal Drents worden gegeven. Ondanks deze behoefte van ouders zijn niet alle scholen bereid om dit daadwerkelijk te doen. Vaak wordt er alleen een verhaaltje of gedichtje voorgelezen in het Drents. Drents wordt daarmee voornamelijk een passieve activiteit, er vindt weinig interactie plaats en de activiteit is niet specifiek gericht op het leren van de Drentse taal of het leren over de Drentse cultuur. Dit komt onder andere doordat de praktijk van de meeste basisscholen er nog niet op ingericht is en leerlingen daarom pas op hun 10^e jaar les krijgen in een vreemde taal. Daarnaast geldt voor leerlingen die een streektaal spreken dat wanneer hun thuistaal op school wordt geaccepteerd en als bron wordt gezien voor leren, dit een positieve invloed heeft op het zelfvertrouwen, het welzijn en het gevoel tot de schoolgemeenschap te behoren van zulke leerlingen (Duarte et al, 2018). De inzet van de streektaal bevordert ook het leren van vreemde talen. Tevens helpt onderwijs in streektaalen ook om vooroordelen over dialecten te verminderen en begrip te creëren voor anderen in de samenleving van wie het Nederlands niet de eerste taal is (Duarte et al, 2018). Daarom is het van belang om de kennis over meertaligheid bij scholen te vergroten.

In het kader van meertaligheid in het onderwijs, is binnen het project *Versterking Drents en Duits in het onderwijs* de website Wiesneus (www.wiesneus.nl) met meertalig materiaal en achtergronden in ontwikkeling. Hier is lesmateriaal in het Drents te vinden voor kinderen, ouders en leerkrachten. De website biedt de scholen de gelegenheid om plannen met betrekking tot meertaligheid gemakkelijker uit te voeren. Echter, Wiesneus is nog volop in ontwikkeling om ouders en leerkrachten over meertaligheid te informeren en de realisering hiervan in het onderwijs toegankelijker te maken. Het integreren van wetenschappelijke achtergronden op het gebied van meertaligheid, een aparte versie

met Duits lesmateriaal en gebruikers- gerichtheid en vriendelijkheid van de website staan hierbij centraal.

Het project 'Versterking Drents en Duits in het onderwijs' bestaat uit twee trajecten. Een inhoudelijk traject gericht op het toegankelijk maken van informatie over meertaligheid voor ouders en leerkrachten. Het tweede traject betreft de vorm van informatie gericht op hoe de website gebruiksvriendelijk kan zijn en blijven. Deze trajecten leiden samen naar de volgende vraagstelling die centraal staat in dit project:

"Hoe kan Wiesneus meer worden dan een databank met Drentstalig materiaal?"

Het is essentieel dat met het beantwoorden van deze vraag, Wiesneus een website wordt waar ouders en leerkrachten daadwerkelijk iets aan hebben. Hierbij is het van groot belang om eerst te achterhalen wat de behoefte van de doelgroep is, zodat de website hierop kan inspelen en ouders en leerkrachten gericht kan informeren, ondersteunen en betrekken in meertaligheid. Dit betekent dat er onderzoek moet worden gedaan naar de doelgroep waarin verdiept wordt in hun behoefte, vragen en verwachtingen.

3. Theoretisch kader

Dit hoofdstuk zal vanuit de literatuur de doelgroep in kaart brengen en verder ingaan op haar behoefte en verwachtingen betreffende meertaligheid. De doelgroep betreft ouders en leerkrachten die te maken hebben met meertaligheid vanwege de thuis- en schoolsituatie. In het onderhavige onderzoek wordt de landstaal en/of de streektaal van de ouders als thuistaal verstaan en met schooltaal wordt het Nederlands bedoeld. Ondanks dat meertaligheid steeds meer een bespreekbaar onderwerp is, bestaat er nog altijd veel onwetendheid over dit fenomeen. Onder de doelgroep heerst ook onwetendheid en dit leidt tot misverstanden. Naast de algemene onwetendheid over meertaligheid is er weinig kennis over elkaars situatie. Zo blijkt uit het onderzoek *Meertaligheid, wel of geen onderwerp* (Roslon, 2006) dat het grootste deel van de ouders nog nooit met school te hebben gesproken over dit onderwerp. Zowel ouders als leerkrachten lijken de thuis- en schooltaal van elkaar te scheiden. Net als de informatievoorziening en ondersteuning hierin (Gelder & Visser, 2005). Gebrek aan kennis van elkaars situatie betekent ook minder kennis van de taalontwikkeling bij de kinderen in de andere situatie. Misverstanden en daardoor afstand tussen ouders en leerkrachten over de thuis- en schooltaal blijven hierdoor bestaan. Zo zijn er nog altijd leerkrachten van mening dat er thuis Nederlands gesproken moet worden. Zij streven naar eentaligheid vanwege het misverstand dat de andere thuis- en/of streektaal een negatief effect op de Nederlandse taalverwerving zou hebben (Meertalig.nl, 2017). Anderstalige ouders zullen waarschijnlijk bij problemen nog steeds weleens het advies krijgen om thuis Nederlands te spreken (Visser, 2005). Het is dus essentieel dat ouders en leerkrachten kennis hebben van elkaars situatie en met elkaar communiceren zodat ze elkaar kunnen ondersteunen en motiveren. Daarnaast hebben ouders volgens Meertalig.nl (2017) te maken met tegenstrijdige adviezen. In tegenstelling tot leerkrachten blijkt in de praktijk dat de peuterleidsters de moedertaal juist wel belangrijk vinden (idem, 2017).

Zowel ouders als leerkrachten kampen met vragen waarin ze advies en ondersteuning nodig hebben. Uit de literatuur en online bronnen blijkt dat hun onwetendheid in eerste instantie algemeen en inhoudelijk gerichte vragen over meertaligheid betreffen. Bij deze type vragen hebben ouders en leerkrachten overeenkomsten met elkaar. Bij het beoefenen van meertaligheid in de praktijk worden

echter verschillen in kennis zichtbaar. Hierbij ontstaan er diverse vragen onder de doelgroep. Dit blijkt onder andere uit de online vraagbaak van Meertalig.nl (2017). Leerkrachten hebben voornamelijk vragen gericht op het lesgeven. Bijvoorbeeld hoe zij meertaligheid kunnen toepassen en onderwijzen zonder dat het ten koste van het Nederlands gaat en op welke wijze zij leerlingen moeten corrigeren wanneer de moedertaal zichtbaar wordt. Tevens geven leerkrachten aan niet te weten hoe om te gaan met diversiteit en meerdere talen in de klas, de invloed op de Nederlandse taalontwikkeling en de gevolgen op het sociale vlak van de kinderen. Ouders kampen echter met vragen gericht op de thuissituatie. Onder andere waarom hun kinderen thuis twee talen door elkaar spreken, of dit betekent dat ze de talen niet goed beheersen en of een taalachterstand door meertalige opvoeding kan ontstaan. Tevens heersen er onenigheden in de relatie tussen de partners. Een situatie waar ouders veel moeite mee hebben, is wanneer een ouder de moedertaal van zijn partner niet verstaat en zich daarom vaak buitengesloten voelt (idem, 2017).

Bovengenoemde beschrijving die gebaseerd is op de literatuur schetst een beknopt beeld van de overeenkomsten tussen ouders en leerkrachten over meertaligheid maar benadrukt ook de verschillen. Vanuit de kennis over meertaligheid onder de doelgroep zal dit onderzoek zich verder toespitsen op de behoefte van beide groepen en de verschillen daartussen. De verschillen tussen leerkrachten en ouders hebben consequenties voor hun houding ten opzichte van meertaligheid en voor welke adviezen, aanpak en ondersteuning voor hen nuttig kan zijn. Het onderhavige onderzoek brengt daarom eerst de verschillen in kaart, maar probeert de behoeften daarna ook weer bij elkaar te brengen. Hierbij wordt gekeken hoe de diverse vraagstukken ingezet kunnen worden en elkaar kunnen ondersteunen zodat de afstand tussen ouders en leerkrachten kleiner wordt. Toenadering tussen ouders en leerkrachten is namelijk van essentieel belang voor de ontwikkeling van de kinderen. Hiermee wordt getracht om de kloof tussen thuis- en schooltaal in de praktijk te verminderen. Dit inspireert tot de volgende vraagstelling en deelvragen:

Vraagstelling

In welke vragen en informatiebehoeften verschillen ouders en leerkrachten van elkaar ten opzichte van Drents en meertaligheid bij hun kinderen en leerlingen in de thuis- en schoolsituatie?

Deelvragen

Ad1. Welke verwachtingen en vooroordelen hebben ouders en leerkrachten ten opzichte van Drents en meertaligheid bij hun kinderen en leerlingen in de thuis- en schoolsituatie?

Ad2. Met welke aanbevelingen, op basis van de resultaten van het huidige onderzoek, kan Wiesneus meer worden dan een databank voor Drentstalig materiaal?

4. Methode en data

Het huidige onderzoek is verricht vanuit een 'content analysis' perspectief dat kwalitatief van aard is. Content analysis, ook te verstaan als inhoudsanalyse, is een onderzoeksmethode waarmee je controleerbare en geldige uitspraken kunt doen over de context van de gegevens zoals die in de tekst zijn neergelegd (Krippendorff, 1980). Bij inhoudsanalyse staat de 'tekst' altijd centraal. Hierbij moet het begrip 'tekst' ruim worden geïnterpreteerd. Het betreft namelijk niet alleen een tekst in de krant, maar ook de tekst zoals uitgesproken tijdens een lezing, radio-uitzending, interview, de tekst van een boek of een popsong. Kortom, alle tekstvormen komen in principe in aanmerking voor inhoudsanalyse.

Kwalitatieve inhoudsanalyse gaat uit van het kritische vermogen van de onderzoeker om de betekenis van de tekst te interpreteren (Mayring, 2000, 7th edition). Door middel van inhoudsanalyse wordt een tekst vaak in allerlei losse elementen uiteengelegd. Deze elementen worden afzonderlijk geregistreerd, gecategoriseerd en beoordeeld. Afhankelijk van de theoretische onderbouwing zal een onderzoeker erin slagen aandacht te besteden aan de onderliggende betekenis van teksten en uitspraken kunnen doen over de context waarbinnen een tekst betekenis krijgt (Van den Berg & Van der Veer, 1987).

Gezien de kwalitatieve aard en de inhoud analytisch perspectief van dit onderzoek, is er voor de data verzameling gekozen om mondelinge interviews af te nemen bij de doelgroep. De data bestaan uit tien (mondelinge) diepte-interviews en hebben in totaal 309 minuten in beslag genomen. Hiervan zijn er zes interviews met leerkrachten op basisscholen afgenomen en vier interviews met ouders. De geïnterviewde basisscholen zijn allemaal gevestigd in de Provincie Drenthe. Voor deelname aan het onderhavige onderzoek zijn de basisscholen geheel willekeurig gekozen voor de interviews. De contactgegevens van de geïnterviewde scholen zijn verkregen uit het netwerk van het Huus van de Taol. De geïnterviewde ouders zijn allemaal woonachtig in de provincie Drenthe en zijn ook willekeurig benaderd. De interviews zijn met een dictafoon opgenomen en uitgetypt in transcripten. De data zijn vervolgens met behulp van de methode inhoudsanalyse onderzocht en geanalyseerd waarin is gekeken naar inhoudelijke patronen. Door deze precieze manier van interviews analyseren kun je specifieke patronen ontdekken, die inhoudelijk relevant zijn voor het onderzoek.

Om de privacy van de geïnterviewde leerkrachten en ouders te waarborgen zijn alle interviews anoniem verwerkt. In tabel 1 hieronder wordt de steekproef van de interviews voor het huidige onderzoek inzichtelijk gemaakt. De resultaten van de analyses zullen in hoofdstuk vijf en zes aan de orde komen.

Tabel 1 Dataverzameling (interviews) leerkrachten en ouders

	Duur van interview (minuut)
Leerkrachten (N=06)	
Interview 1	25
Interview 2	28
Interview 3	40
Interview 5	37
Interview 7	38
Interview 9	29
Totaal	197
Ouders (N=04)	
Interview 4	39
Interview 6	23
Interview 8	20
Interview 10	30
Totaal	112
Totaal (N=10)	309

5. Resultaten van de geïnterviewde leerkrachten

De resultaten van de data zijn gecategoriseerd in vier onderwerpen en zullen op basis van citaten uit de interviews met leerkrachten hieronder besproken worden.

Drents en meertaligheid

Uit de interviews kan opgemaakt worden dat de leerkrachten allemaal het belang van meertaligheid inzien. Zij vinden het aanbod van meertalig onderwijs op scholen belangrijk, daaraan moet aandacht aan besteed worden. Volgens leerkrachten is het belangrijk dat scholen meerdere talen in het onderwijs aanbieden:

“Ik zie vooral het belang in van meertaligheid. Het is gewoon heel goed om in een meertalige omgeving op te groeien”.

“Juist als je meer talen beheerst, kijk als het vroeg wordt aangeboden hebben ze daar op latere leeftijd ook profijt van”

“En je ziet ook wel als je op internet kijkt dat heel veel in het Engels is maar goed als zij als kind al tweetalig zijn opgevoed en het maakt niet uit welke taal dat is dan wordt je gewoon taalgevoeliger”

“Ik denk dat sowieso een tweede taal heel belangrijk is en het is ook bewezen dat je later zelfs minder snel dement van wordt”.

Leerkrachten beschouwen Drents ook als een onderdeel van meertalig onderwijs. Zij vinden dan ook dat streektaal gelijkwaardig moet zijn aan andere talen. Volgens leerkrachten is het Drents ook een volwaardig taal die als tweede of derde taal op scholen aangeboden kan worden. Streektaal draagt namelijk ook bij aan de taalontwikkeling van leerlingen:

“Het is gebleken dat een tweede taal aanbieden, dat goed is voor je taalontwikkeling dus wat voor taal dat ook is of dat dialect is of Engels dat maakt niet uit”.

“Ik zou het jammer vinden als het dialect verdwijnt en dat het niet meer als volwaardig wordt beschouwd maar het is een algemene verschuiving denk ik”.

“Ik ben doordrongen door het feit dat meertaligheid goed is voor kinderen en ook ben ik ervan overtuigd dat de tweede taal niet specifiek Engels ofzo hoeft te zijn. Ouders wel hoor, die hebben zoiets van ga maar Engels met ze doen”

Thuis en schoolsituatie

In de interviews komen ook onderwerpen met betrekking tot de status en waardering van Drents en meertaligheid op school en in de thuissituatie aan de orde. Zoals hierboven al aangegeven zien leerkrachten de Drentse taal gelijkwaardig aan andere talen. Echter heerst bij leerkrachten de gedachte dat ouders hier anders over denken. Volgens de leerkrachten hechten ouders minder waarde aan Drents omdat dit als een dialect wordt gezien en niet als een taal. Hierdoor stellen ouders andere talen voorop en moet het Drents geen prioriteit hebben, aldus leerkrachten. Wereldtalen zoals Engels zijn belangrijker omdat ouders daar toekomst in zien voor hun kinderen:

“Denk dat ouders het standpunt hebben van als ze een tweede taal moeten leren doe dan maar iets waarmee je in de toekomst ook wat kan en dat die dan niet overtuigd zijn van het feit dat die tweede taal niet uitmaakt wat het is of derde taal. Dat ze dan zeggen dan moet het Engels zijn want daar hebben ze later ook wat aan”

“Er is een bepaalde afstand van ouders ten opzichte van die streektaal, soms heb je het gevoel dat men toch iets minderwaardig kwalificeren dat ze het niet netjes vinden, niet goed vinden, voor hun kinderen. Die zweem is er nog bij een aantal over en ik heb nog ouders die met mij keurig Drents praten maar met hun eigen kinderen geen woord Drents spreken”.

“Engels is naast het Nederlands helemaal geaccepteerd zo van belangrijk, doe maar! En het Drents is nog afwachting”.

“Wat hier het probleem nog wel is met het Drents is dat mensen het toch nog wel een beetje zien als achterstandstaal, tweederangs taal”.

Wel blijkt uit de interviews dat leerkrachten hun best doen om ouders over het belang van Drents in het onderwijs te informeren en deze als gelijkwaardig aan andere talen te presenteren:

“Ouders begrijpen wel dat als je uitlegt dat tweetaligheid goed is maar je hebt heel veel ouders die de waarde van het dialect, van Drents niet meer zo inzien, en die krijg je steeds meer”.

“Je zou ermee kunnen beginnen op een ouderavond of informatieavond uit te leggen en dat hebben we een keer gedaan en dat snappen ze wel dat die tweetaligheid goed is en dat mag dan ook wel het Drents zijn maar als het Engels maar niet vergeten wordt, dat moet de basis zijn”.

“Ik probeer ouders duidelijk te maken dat een tweede taal of derde taal dat bijdraagt aan de taalontwikkeling maar goed moeilijk om dat duidelijk te maken en zeker het Drents. Vanuit het Engels begrijpen ze dat maar vanuit het Drents niet”

“Ik denk dat ouders zich afvragen of het inderdaad zo is of het dialect aanleren op school bijdraagt aan een normale taalontwikkeling (...) Die willen wel weten van hoe komt het nou dat Drents kan bijdragen, want die denken dan weer ja dan gaan ze plat praten en dat helpt toch niet bij de ontwikkeling”.

“Kinderen te leren dat ook Drents gewoon een rijke taal kan zijn, een gevoel van eigenwaarde ook geeft. Dat het niet vreemd is als je ook Drents praat (...) Het zou mooi zijn als daar een brug tussen geslagen wordt, dat het niet erg is bijvoorbeeld. Het is onderdeel van deze regio en daar besteden we ook aandacht aan”.

Positie van meertaligheid op scholen

De positie van meertaligheid op scholen hangt volgens leerkrachten samen met les-methodes en -materiaal. Leerkrachten geven aan dat er niet genoeg lesmateriaal is voor het onderwijzen van Drents. Zij hebben behoefte aan een onderwijsstructuur en een doorgaande leerlijn voor het Drents:

“Op zich hadden wij eerst het plan opgevat om tweede taal geven omdat Drents te laten zijn op deze school omdat wij best veel aan Drentse taal deden (...) We wilden dat wel doen maar er moet dan wel een doorgaande leerlijn zijn vinden wij want als je iets aanbiedt dan moet het ook goed gebeuren en die doorgaande leerlijn die ontbrak een beetje. Wij hebben nu Drents als derde taal dat wil dus zeggen wij besteden aandacht aan het Drents want wij vinden het cultureel erfgoed wel heel belangrijk maar we hebben het niet vast op de agenda staan (...) Daarvoor hebben we gekozen voor Engels omdat daar wel een doorgaande leerlijn voor is”.

“Lesmateriaal is natuurlijk wel makkelijker want dan kan je dat gewoon pakken (...) Nu is het wel zoeken naar iets als je wat wilt aanbieden”.

“Als ik materiaal nodig heb mis ik een doorgaande lijn en een geheel van je zou in groep 1 dit kunnen doen en in groep 4 dit kunnen doen (...) Drents is natuurlijk geen ‘moet’ vak maar het zou fijn zijn als er een doorgaande lijn zit van wat je in groep 1 en 2 en wat kun je in groep 3 en 4 (...) Dan zoek ik het zelf allemaal (op Wiesneus) bij elkaar en dan zijn het allemaal losse dingen dus een lijn daarin zou makkelijker zijn om het te onderwijzen”.

Bovenstaande citaten werden ook in verband gebracht met tijdgebrek en werkdruk van de leerkrachten. Hierbij werd aangegeven geen tijd te hebben om materiaal bij elkaar te zoeken en deze vorm te geven tot een lespakket dat ze kunnen onderwijzen:

“We hebben natuurlijk heel veel wat we moeten doen en de basisvaardigheden, taal, rekenen en spelling dat moeten we allemaal vastleggen in plannen enzovoort, daar gaat heel veel tijd in zitten (...) lesmateriaal met bepaalde lespakketten zou de leerkracht de drempel, voor meertalig onderwijs en met name Drents, verlagen.

Tevens is er tijdgebrek voor leerkrachten om zich te verdiepen in meertaligheid en hierin meer kennis op te doen:

“Tijd is een belemmering. Dat heeft met scholing te maken en scholing moet op heel veel andere vlakken ook gebeuren. Dat geven collega's ook aan over persoonlijke scholing (...) Als er meer tijd zou zijn dan kun je dat Drents gaan uitbouwen of op andere vlakken over meertaligheid gaan hebben en in het onderwijs introduceren”

“Dan zou een leerkracht zelf in onze methode wat wij gebruiken moeten implementeren van welk doel wordt bereikt met andere lessen en hoe gaan we Drents daaraan hangen en dan moeten ze eigen lessen gaan ontwerpen daar is gewoon lesmateriaal voor nodig (...) daar gaat veel tijd in zitten en dat blijft een factor in het onderwijs”.

Ook lopen leerkrachten aan tegen gebrek aan personeel die een specifieke taal beheerst, of native speakers is en daardoor de taal kan onderwijzen zoals het Drents. Daarnaast blijkt uit de interviews dat er voor een leerkracht, die door ziekte of zwangerschap uitvalt, geen vervanger is:

“Ik vind het belangrijk dat als je een taal kunt geven zoals ik Duits zou geven en geen Duits zou kunnen, ja dat kan niet en hetzelfde heb je ook met Drents. Dus dat zou ook betekenen dat je qua team dat je daarnaar moet kijken wat je aanneemt (...) hang je alles op aan die ene leerkracht, dat is bij ons ook gebeurd, als die afvalt dan valt het hele Drents ook weg”.

“Weinig collega’s die ook Drents spreken die praten eigenlijk gewoon Nederlands dus die vinden sowieso al lastig om er iets aan te doen. Er is weinig draagvlak onder de collega’s”.

“Dat is het lastige bij ons in het onderwijs wij hebben een aantal mensen die niet uit Drenthe komen die geen Drents spreken. Dus dan blijft het gewoon bij een Drents lied aanleren (...) Ik vind het jammer als het maar 1 persoon zou zijn in een team want als die dan ziek is of weggaat dan heb je weer niks. Ik vind dat je vanuit de basis moet denken hoe het in het onderwijs geïmplementeerd is (...) we zijn voor doorgaande lijnen dat je daarmee doorgaat en niet in een groep wel en ander groep niet daarom hebben we muziek gekozen om dat met elke groep te doen”.

Wiesneus

Over de website Wiesneus zijn de leerkrachten enthousiast. Zij ervaren Wiesneus als een hulpmiddel voor Drents in het onderwijs en dit over te brengen aan de leerlingen. Wiesneus wordt ook regelmatig bekeken en gebruikt door leerkrachten:

“Ik praat regelmatig Drents tegen de kinderen en iedereen verstaat me. We kijken regelmatig op de site Wiesneus. Toevallig nieuw actueel vonden ze prachtig dat de liedjes stonden over Sintmaarten”

“Ik vind dat het er allemaal gelikt uitziet!”

“Er staan hele mooie verhalen, gedichten en liedjes op dus wat dat betreft kan je dat natuurlijk altijd toepassen”

“Ja, super website (...) ja, vind ik zeker daar staan heel veel bronnen van informatie om heel makkelijk te vinden en aan te klikken ja echt dat maakt het wel een stuk makkelijker”.

Wel zijn er punten waarop Wiesneus zich kan verbeteren en verder ontwikkelen volgens leerkrachten. Zo geeft een leerkracht aan meer inhoudelijke diepgang wat betreft de Drentse taal te willen vinden:

“Ik merk aan collega’s bijvoorbeeld die ook heel erg enthousiast reageren op sites als Wiesneus dat ze het heel leuk vinden dat er gedichtjes op staan, dat er verhaaltjes op staan maar dat ze op een gegeven moment ook wel vragen om iets meer verdieping en achtergrond (...) Gewoon een stukje verdieping, een stukje inhoud dat ze ook bepaalde dingen kunnen verklaren. Dat Wiesneus ook echt zo’n website wordt waar informatie vandaan gehaald kan worden waar de leerkrachten en ouders ook naar opzoek zijn”.

Ook is er meer behoefte aan voorlichting over de bijdrage van het Drents in de taalontwikkeling, behoefte aan een doorgaande leerlijn op Wiesneus en hoe je het aangeboden materiaal in de les kan toepassen:

“Meer voorlichting waarom het Drents bijdraagt aan taalontwikkeling van leerlingen (...) Want er staan hele leuke liedjes en verhalen op dat is hartstikke mooi alleen ook daar mis je een bepaalde doorgaande lijn van groep 1 t/m 8”.

“Die doorgaande leerlijn zou ook op de website kunnen (...) Van dit zou je wel kunnen doen in groep 2, dit past echt bij groep 3 om dit te doen (...) Kijk er wordt wel een splitsing in leeftijdscategorie gemaakt maar niet voor de leerkracht van dit is wat kinderen in dat jaar kunnen opbouwen en dat je rekening houdt met de feestdagen want daar kun je natuurlijk ook heel veel mee”.

“Ik kan wel een verhaal voorlezen en vragen aan de kinderen waar het over gaat maar hoe kan je daar een hele les mee vormgeven? Hoe zou je dat elke week toe kunnen passen?”

Daarnaast blijkt dat er ook vraag is naar manieren om meer interactie te krijgen met andere leerkrachten en ouders:

“Misschien een soort blog waar leerkrachten elkaar kunnen vinden. Ik weet niet of dat er al is maar het gaat om het contact en de ideeën”.

6. Resultaten van de geïnterviewde ouders

De resultaten van de data zijn gecategoriseerd in vier onderwerpen en zullen op basis van citaten uit de interviews met ouders hieronder besproken worden.

Drents en meertaligheid

Uit de interviews blijkt dat de ouders allemaal het belang van Drents en meertaligheid inzien. Dit speelt dan ook een grote rol in het gezin, thuissituatie en omgeving. Bij de gezinnen wordt er thuis overal, naast het Nederlands, ook Drents gesproken en komt er in de omgeving ook veel Drents voor:

“Hoofdzakelijk Drents en daarnaast Nederlands en zo nu en dan een woordje Duits (...) Ja, Drents, Nederlands en bij mijn ouders en bepaalde vrienden ook Duits. We hebben ook Duitse vrienden dus vandaar. Wij praten het alleen maar eigenlijk, ik ben van boerenafkomst en woon in een klein dorpje dus daar praten we eigenlijk nog allemaal Drents”.

“ABN maar toch ook Drents ja, tweetalig ja. Noem het maar tweetalig” en in de omgeving “ABN maar heel veel Drents (...) ook met familie, vrienden en kennissen het is allemaal Drents”

“Nederlands en Drents (...) Ik ben zelf ook tweetalig opgevoed nou ja tweetalig, Drents en Nederlands”. En in de omgeving “ja, vooral Nederlands en ja Drents mijn schoonouders en ouders praten ook Drents, met familie wordt gewoon Drents gesproken. Er zit een deel (vrienden) bij die ook Drents praat hoor, maar niet alles”.

“Nederlands en Drents (...) de kinderen vinden het heel gewoon, normaal want ze zijn het gewend”. “Met familieleden sowieso en met vrienden ja dat gaat ook door elkaar heen”.

Over het algemeen vinden de geïnterviewde ouders dat hun kinderen het Drents voldoende beheersen. Toch geven ze aan dat het wel beter kan:

“Ja, dat mag wel meer (...) hoe ze het schrijven dat maakt verder niet uit maar het spreken vind ik wel mooi als ze dat wat meer leren nog”.

“De oudste wel maar de jongste nog niet helemaal maar ik denk dat het bij de jongste ook hetzelfde gaat ontwikkelen want de jongste communiceert naar mij in het Nederlands maar naar onze zoon toe is het meer in het Drents”.

Daarnaast blijkt uit de interviews dat ouders tevreden zijn over het niveau van hun kinderen en hoeft het Drents niet verplicht verder ontwikkeld te worden:

“Vanuit m’n werk hoop ik dat het verder ontwikkeld maar het is niet dat ik vind dat zij per se Drents moeten spreken”.

“Ja, genoeg voor nu meer hoeft het ook niet hoor (...) wat ze moeten weten in het Drents en wat wij praten, praten zij ook Drents maar meer hoeft van mij niet want straks gaan ze volledig Drents en dat wil ik dus niet (...) ja gewoon ABN moeten ze kennen”.

Ouders vinden Drents ook passen in het onderwijs naast andere talen:

“Ja, waarom niet, wij spreken het allemaal en vooral in zo’n dorpschool daar is toch meer dan de helft Drentstalig”.

Thuis en schoolsituatie

In de interviews geven ouders aan dat er op school niet veel aan de Drentse taal wordt gedaan en zij dit toch wel jammer vinden. Ouders vinden dat er op scholen het Drents wel meer aandacht mag krijgen:

“Niet echt Drents op school het is gewoon ABN wat ze hier praten (...) maar niet echt dat ze Drents leren (...) persoonlijk zou ik dat wel mooi vinden want het is in Drenthe we leven in Drenthe en als je rtv Drenthe aan zet op tv dan is het mooi dat kinderen ook dat kunnen horen en verstaan dus meer aandacht aan de taal zou ik mooi vinden”.

“Toen ik jong was waren er veel meer klasgenoten die het Drents ook spraken op school dat is bij hun helemaal niet (...) de schoolsituatie maakt dat zij het minder doen (...) Ze hebben af en toe een Drentse voorlezer van het HvdT (...) maar niet bewust Drentse lessen zoals het Fries wat echt als een taal wordt gezien (...) dat vind ik wel jammer, daar mag wel meer aandacht aan besteed worden”.

“Leerkrachten willen dat Drentse kwartiertje wel es overslaan zo van ach dan doen we dat volgende week wel”.

“Van mij mag het wel iets meer (...) het is nu allemaal ABN (...) Er mag best wel een weekje in een jaar dat aan de Drentse taal en cultuur besteed worden”.

Uit de interviews blijkt ook dat ouders waarde hechten aan het cultureel erfgoed van Drenthe:

“Ik vind dat zij best wel moeten overbrengen naar de kinderen dat wij in Drenthe wonen en wat er vroeger gebeurd is (...) de geschiedenis van Drenthe”.

“Bijvoorbeeld dat we naar het Hunebedden centrum zijn geweest, m’n dochter en ik. Om de geschiedenis van Drenthe omdat wij het belangrijk vinden dat ze wat leren van de omgeving wat er nog meer te zien en te doen is”.

Positie van meertaligheid op scholen

Volgens de geïnterviewde ouders wordt het Drents op school niet gelijkwaardig gezien aan andere talen. Hierdoor neemt het Drents een andere positie aan op school dan bijvoorbeeld het Engels. Zij denken dat andere talen op scholen prioriteit hebben en het Drents niet. Toch geven ouders aan dat zij dit begrijpen omdat Drents toch een ‘dialect’ is en je later de talen zoals het Engels meer nodig hebt. Volgens ouders zijn Nederlands en Engels de talen waar je later op beoordeeld wordt. Echter wordt ook aangegeven dat het Drents meer gewaardeerd mag worden:

“Nee, maar dat vind ik ook logisch in die zin dat Drents toch een dialect is, wordt gezien als een dialect en niet als een taal (...) Ik zie Drents echt als een dialect en er wordt gewoon van je verwacht dat je ABN kan praten”.

“Nederlands, Duits en Engels dat is natuurlijk een hoofdtaal maar van mij mag zoals ik zei een weekje lang en dan bepaalde woorden vind ik wel dat ze dat mogen leren”.

“Natuurlijk Nederlands en Engels daar wordt mee les aan gegeven en het Drents een kwartiertje in de week dus dat is in verhouding niet veel maar ik ben niet voorstander dat ze het moeten krijgen op school (...) het moet gestimuleerd worden maar het moet niet verplicht worden van we stampen het erin”.

“Ik denk dat er ook gekeken wordt naar de toekomst (...) als kinderen willen werken wordt niet verwacht dat je Drents kan praten maar wel Nederlands en andere talen. Dus ik vind het goed dat ze Engels hebben gekozen boven het Drents.

“Dat moet een beetje veranderen, het is niet minderwaardig het is een verrijking (...) het moet gewoon als normaal worden gevonden (...) en niet dat van jij bent een domme boer want jij praat Drents, want ik praat ook Nederlands dat heb ik ook geleerd en ik kan ook Duits en Engels”.

Ouders vinden het jammer als het Drents verloren raakt, zo blijkt uit de interviews. Toch wordt ook aangegeven dat voor het leren van Drents de verantwoordelijkheid niet alleen bij leerkrachten ligt maar ook vanuit huis gestimuleerd moet worden:

“Ja, dat zou ik jammer vinden maar ik denk meer dat het thuis moet gebeuren dan op school. Het moet meer vanuit de thuissituatie komen (...) ze moeten al zoveel op de scholen”

“Ja, want je kunt het op school een kwartiertje doen maar daar leert het kind de taal niet van als het verder nooit wordt gesproken”.

Wiesneus

Niet alle geïnterviewde ouders zijn bekend met de website Wiesneus. Ouders die de website kennen zijn enthousiast en positief te spreken over Wiesneus:

“Ja, vond ik geweldig, echt mooi”.

Zo gaf een geïnterviewde ouder aan alleen het Wiesneus krantje te kennen. Een ander ouder geeft ook aan meer in het Wiesneus tijdschrift te kijken dan op de website:

“Ik vind vooral dat tijdschrift leuk hoor daar kijk ik meer op dan op de website”.

Uit de interviews blijkt ook dat ouders wel punten voor uitbreiding van de website zien:

“De site is meer gericht op de jeugd maar voor ouderen lijkt het mij ook heel mooi dat daar wat meer op komt te staan van vroeger en het Drents dat zou mooi zijn”.

“Het is toch veel de spelletjes wat ze willen doen maar ja dat is niet met Drentstalig (...) misschien eens een keer een karaoke versie (...) dat vinden ze geweldig karaoke, dat doen we vaker thuis met een microfoon”.

Ook kan Wiesneus meer bijdragen in meertaligheid en Drents door bijvoorbeeld materiaal aan te bieden waar kinderen zelf mee kunnen werken. Volgens ouders zouden leerkrachten dit ook prettig vinden en een manier is om toch tijd voor het Drents te hebben. Daarnaast blijkt dat ouders het handig

vinden als kinderen ook zelfstandig met het Drents bezig kunnen zijn. Opdrachten waarmee kinderen zelf kunnen werken waar geen ouder of leerkracht voor nodig is:

“Misschien opdrachtjes van 10 minuutjes dat het kind achter de computer is dat kan maken en dingen ook horen met oortjes (...) het zijn veel verhaaltjes die ze kunnen lezen maar weinig opdrachten dat vinden kinderen vaak leuk”.

“Zelf digitaal iets kunnen maken of doen, prijsvraagjes vinden kinderen altijd fantastisch”.

7. Conclusie

Uit de data blijkt onder andere dat er tussen ouders en leerkrachten zowel overeenkomsten als verschillen bestaan over meertaligheid en Drents in de thuis- en schoolsituatie. Verschillen worden vooral veroorzaakt door misvattingen en vooroordelen over elkaar. Dit ontstaat doordat ze over dit onderwerp niet voldoende op de hoogte zijn van elkaars visie en situatie.

Zo denken leerkrachten dat ouders minder open staan voor Drents omdat zij dit als een dialect beschouwen en minder belangrijk achten dan andere talen. Terwijl ouders juist vinden dat het Drents meer gestimuleerd en gewaardeerd mag worden op scholen. Hierbij denken ouders dat leerkrachten andere talen zoals het Engels belangrijker vinden. Volgens ouders mag de Drentse taal en het cultureel erfgoed ook meer aandacht krijgen. Zij vinden het belangrijk om dit mee te geven aan hun kinderen. Deze mening delen de leerkrachten ook. Uit de interviews blijkt dat ouders en leerkrachten dit niet exact van elkaar weten. Leerkrachten denken vooral dat ouders zich meer op het Nederlands en andere vreemde talen richten en streektaal thuis niet aangemoedigd wordt. Terwijl ouders in de interviews aangeven dat Drents een grote rol speelt zowel in het gezin als in hun omgeving en vooral Drents spreken.

De verschillende ideeën over wat ouders en leerkrachten belangrijk vinden rond meertaligheid en de positie van het Drents blijken over en weer dus niet helemaal te kloppen. Hieruit kan opgemaakt worden dat ouders en leerkrachten niet voldoende op de hoogte zijn van elkaars situatie. Zij zouden meer over dit onderwerp met elkaar kunnen communiceren. Het is natuurlijk ontzettend zonde wanneer beide partijen dezelfde visie delen maar, vanwege onwetendheid, denken elkaar tegen te werken. De ontwikkeling van meertaligheid op scholen en thuis kan hierdoor vertraagd worden tot wellicht stagneren als gevolg.

Ouders en leerkrachten kunnen elkaar versterken omdat de verschillen niet zo groot blijken te zijn en in sommige gevallen niet bestaan. Door gewoonweg de betrokkenheid met dit onderwerp uit te spreken en vaker met elkaar in gesprek te gaan, kunnen ouders en leerkrachten de krachten bundelen. Zo kunnen ze van elkaar leren, ervaringen delen en hiermee op een laagdrempelige wijze nieuwe informatie vergaren. Nieuwe informatie en kennis kunnen nieuwe kansen bieden en bijdragen in ontwikkelingen rondom dit onderwerp.

Uit de interviews met leerkrachten blijkt ook dat ondanks het feit dat er wel aandacht wordt geschonken aan meertaligheid, het gewenste educatieve niveau niet volledig gerealiseerd wordt. Dit heeft volgens leerkrachten onder andere te maken met het ontbreken van onderwijsstructuur en een doorgaande leerlijn gericht op meertalig onderwijs. Hierdoor worden ook de leerprestaties en resultaten van leerlingen, betreffende Drents en vreemde talen, niet bijgehouden. Leerkrachten geven aan behoefte te hebben aan een leidraad met lesmethodes en materiaal die specifiek gericht is op Drents en meertalig onderwijs. Daarnaast lopen leerkrachten tegen het feit aan dat wanneer er sprake

is van ziekte of uitval van een leerkracht het onderwijzen van Drents en/of andere talen blijft liggen. Dit is een terugkerend probleem bij scholen die meertalig onderwijs vaak ophangen aan één leerkracht omdat andere leerkrachten de taal niet voldoende beheersen. Ook wordt tijdsgebrek veel benoemd als een belemmering voor Drents en meertalig onderwijs.

8. Aanbevelingen voor Wiesneus

De conclusie die zojuist in het voorgaande hoofdstuk besproken is, leidt naar de volgende aanbevelingen om Wiesneus te versterken, zodat het meer kan worden dan alleen een databank voor Drentstalig materiaal. Hiermee kunnen de verschillende vragen en informatiebehoeften van leerkrachten en ouders in de thuis- en schoolsituatie beantwoord worden. Deze aanbevelingen bevorderen tegelijkertijd de communicatie onderling en brengt de interactie op gang tussen zowel ouders en leerkrachten als met de kinderen/leerlingen. De aanbevelingen zijn concreet geformuleerd voor het Huus van de Taol en de website Wiesneus. Aangezien de website Schlauberger (www.schlauberger.nl) – met materiaal voor Duits in het basisonderwijs – op basis van Wiesneus is ontwikkeld, gelden de onderstaande aanbevelingen ook voor deze site.

Blog

In een blog kunnen leerkrachten en ouders hun verhalen, ervaringen, vragen en antwoorden met elkaar delen. Hierin kunnen ze onderwerpen waarover ze graag willen vertellen naar elkaar uiten. Op elke blog kan er ook gereageerd worden. Leerkrachten en ouders kunnen een reactie achterlaten, op elkaar reageren en verder met elkaar in gesprek gaan. Zowel leuke als minder leuke ervaringen kunnen gedeeld worden. Hierdoor ontstaat er contact en interactie die op een laagdrempelig manier te bereiken is. Ouders en leerkrachten kunnen vanuit het Huus van de Taol hiervoor benaderd worden om iets voor de blog te schrijven. Wiesneus kan het gesprek sturen door regelmatig een relevante thema aan te stellen waarover geschreven kan worden. Hierdoor zullen onderwerpen en gesprekken ontstaan waar inhoudelijk gezien interesse en behoefte aan is. Dit is een extra stimulans om deel te nemen aan het gesprek. Hiermee betrek je zowel ouders als leerkrachten bij Wiesneus, de Drentse taal, meertaligheid en de Drentse cultuur.

Stellingen

Wiesneus kan elke week een stelling plaatsen die te maken heeft met talen, meertaligheid, Drents en (Drentse)cultuur. Dit betreffen stellingen waar ouders en leerkrachten het mee eens of oneens kunnen zijn. Via de stelling kunnen ze door middel van een button hun mening kenbaar maken. De stelling laat dan zien hoeveel procent eens en oneens is. Dit geeft een beeld hoe ouders en leerkrachten denken over bepaalde onderwerpen. Het aangeven van een mening kan vanwege privacy redenen uiteraard anoniem aangegeven worden. Er zal een button beschikbaar komen waarbij wel aangegeven kan worden of de mening afkomstig is van leerkrachten of ouders. Hiermee wordt op anonieme wijze toch een beeld van ouders en leerkrachten weergegeven. Dit brengt de overeenkomsten en/of verschillen in meningen van leerkrachten en ouders in kaart. Diverse onderwerpen kunnen via de stellingen aan bod komen. Net zoals bij de blog kunnen onderwerpen gestuurd worden door Wiesneus. Bijvoorbeeld onderwerpen die voor de betreffende week relevant zijn met betrekking tot maatschappelijke onderwerpen, nieuwsberichten en actualiteiten, feestdagen, onderwijs, cultuur etc. Stellingen kunnen ook aangegeven worden door leerkrachten en ouders. Wellicht leven er onderwerpen die zij in een stelling willen formuleren. Deze kunnen ze doormailen naar de website.

Poll

Via een poll kunnen bepaalde plannen en agendapunten aangekaart worden waar ouders en leerkrachten hun voorkeur over kunnen geven. Bijvoorbeeld bijeenkomsten, presentaties, evenementen en feestjes, kunnen gekoppeld worden aan bepaalde thema's zoals de feestdagen, vakanties, seizoensgebonden activiteiten etc. Of thema's in het onderwijs die ouders graag onder de aandacht willen brengen waarvan zij denken dat het efficiënt en interessant is voor de leerkrachten en leerlingen. Tevens kan dit gericht worden op Drenthe, de Drentse taal en cultuur. Via polls kan er ook gepeild worden naar welke uitstapjes en evenementen interesse en vraag naar is.

Karaoke

Karaoke op Wiesneus door middel van Drentse liedjes voor kinderen. Liedjes die via beeld en geluid te horen en te zien zijn op de website. Hierbij volgt een ondertiteling zodat kinderen mee kunnen lezen en zingen. Door middel van karaoke horen en leren zij Drentse liedjes. Door het meezingen, leren zij tegelijkertijd ook het lezen van Drents en hoe je de woorden en klanken moet uitspreken. Door de combinatie van beeld, geluid en ondertiteling leren zij het Drents, de Drentse uitspraak maar vooral ook betekenis toe te kennen aan de Drentse woorden. Leerlingen zullen inhoudelijk gezien hierdoor ook begrijpen waar de liedjes over gaan. Het leren en onthouden van het Drents zal hierdoor sneller en makkelijker verlopen.

Prijsvragen en winacties

Opdrachten waarbij iets te winnen valt, motiveert kinderen enorm en vinden ze altijd leuk. Dit hoeven natuurlijk niet altijd dure cadeaus te zijn maar het feit dat ze iets kunnen winnen is al aantrekkelijk om mee te doen voor kinderen. Net zoals bij een wedstrijd zullen kinderen extra hun best doen om te winnen en de beste te zijn. Door het winnen van een leuke prijs denken ze iets bijzonders gepresteerd te hebben en voelen ze zich speciaal. Dit kan door middel van Drentse spelletjes waardoor ze gelijk ook de Drentse taal en cultuur leren. Er kunnen bijvoorbeeld digitale kruiswoordpuzzels gemaakt worden waarbij ze door het zien van een plaatje het juiste woord erbij moeten zoeken en andersom. De plaatjes en woorden kunnen dan weer gelinkt worden aan typische Drentse onderwerpen. Of door middel van kleurplaat wedstrijden, werkstukken of andere spelletjes die digitaal kunnen maar ook op papier mogelijk zijn. Prijsvragen en wedstrijden waarbij meerdere kinderen tegelijk een leuke prijs kunnen winnen. De prijzen kunnen tevens gelinkt zijn aan iets wat met Drenthe te maken heeft. Bijvoorbeeld een uitstapje, musea, voorstellingen in Drenthe voor kinderen wat ook leuk is voor ouders en/of leerkrachten zodat het gezin en/of klas ook betrokken wordt. Hierbij kunnen opdrachten ontwikkeld worden die bedoeld zijn voor de school zodat de klas iets kan winnen en vanuit huis zodat het gezin iets kan winnen. Dit kan per prijs en winactie verschillen. Bij grote opdrachten kan de winnaar van een opdracht met een foto op de website en in het Wiesneus krantje komen. Leuke Drentse winacties voor kinderen die ze individueel, met ouders, samenwerkingsopdrachten met medeleerlingen, gezamenlijke opdrachten met de klas of broertjes/zusjes kunnen uitvoeren. De opdrachten kunnen op basis van verschillende moeilijkheidsniveaus verbonden worden aan leeftijd en klas op school.

Digitale Drentse spelletjes

Via digitale spelletjes op Wiesneus kunnen kinderen zowel op school als thuis spelletjes spelen. Dit betreffen spelletjes waarbij ze de Drentse taal en cultuur leren. Bijvoorbeeld Drentse woorden en afbeeldingen bij elkaar zoeken, avontuurspelletjes, tekenspelletjes maar ook reken, spelling en

grammatica spelletjes. De digitale spelletjes bevatten ook audiovisuele beelden waardoor kinderen beeld zien en geluid horen. De Drentse taal leren ze dan niet alleen op papier maar ook door gelijk te horen hoe het uitgesproken wordt. Hiermee worden dergelijke klanken, klemtonen en uitspraken geoefend.

Docent via Wiesneus

Via Wiesneus wordt er af en toe een voorlezer gestuurd naar de basisscholen die uit Drentstalige boeken voorleest aan de leerlingen. Hierdoor wordt er stil gestaan bij de Drentse taal en cultuur en leren kinderen hierover. Wiesneus zou in plaats van een voorlezer iemand kunnen aanstellen die kennis heeft van het Drents met bevoegdheid tot lesgeven. Hierdoor kan het voorleesuurje meer diepgang krijgen en verder ontwikkeld worden tot daadwerkelijk het leren van de taal. De docent via Wiesneus kan zelf onderwerpen en opdrachten bedenken om met de kinderen te behandelen waar zij op spelenderwijs de taal leren. Dit stimuleert tegelijkertijd het ontwikkelen van lesmateriaal dat gedeeld kan worden. Leerkrachten van basisscholen hoeven hiervoor niets voor te bereiden het kost hen daarom geen extra tijd en kennis en biedt hen juist ruimte en tijd voor andere verplichte onderdelen.

Digitale leermethode voor het Drents

Vanuit de bovenstaande aanbevelingen voor Wiesneus vloeit een overkoepelend advies voort die de conclusie van het huidige onderzoek geheel dekt. Dit advies betreft zowel leerkrachten in de schoolsituatie als ouders in de thuissituatie. Het overkoepelend advies betreft een digitale leermethode voor het Drents vanuit het Digi+ project (Duarte & Mousavi Torshezi, 2018). Dit project ontwikkelt momenteel een tweetalige digitale leermethode voor de vakken Natuur en Geschiedenis in de talen Nederlands en Duits. Hiermee krijgen basisschoolleerlingen van groep 5 en 6 in Nederland en klas 3 en 4 in Duitsland, toegang tot CLIL-onderwijs. Deze taaltechnologie voor tweetalige lesinhouden met thema's natuur en geschiedenis voor het basisonderwijs, ondersteunt de taalverwerving van leerlingen in grensregio's in talen die zij later nodig hebben voor een toegang tot de arbeidsmarkt. Deze aanpak draagt bij aan het verhogen van het niveau van taalbeheersing van zowel Duits als Nederlands bij leerlingen voordat zij met de middelbare school beginnen. Het werken met digitale middelen zorgt ook voor positievere attitudes ten aanzien van de talen en het leren van de talen.

Door het gebruik van het Digi+ platform komen leerlingen aan beide kanten van de grens gemakkelijker in contact met elkaar en elkaars cultuur. Vanwege het bereikte taalniveau en de positieve attitudes, kunnen zij op termijn en als (toekomstig) werknemers gemakkelijker een baan vinden over de grens. De omgeving zal zo worden ontwikkeld dat een aansluiting op de bovenbouw in Nederland en op de eerste klassen van de middelbare school in Duitsland mogelijk is. Dit zal middels gedifferentieerde opdrachten met verschillende moeilijkheidsniveaus.

Vanuit het huidige onderzoek wordt geadviseerd om de digitale leermethode van het Digi+ project verder te ontwikkelen en uit te breiden naar het Drents. Door deze digitale leermethode ook te realiseren voor de Drentse taal wordt het mogelijk voor scholen om vak inhoud te verbinden met het leren van het Drents. Digi+ betreft de vakken natuur en geschiedenis. In het geval van het leren van het Drents kan dit verbonden worden aan de thema's natuur en geschiedenis van Drenthe. Hierdoor leren leerlingen niet alleen de taal maar leren zij tegelijkertijd ook over de geschiedenis en de waardering voor het cultureel erfgoed van Drenthe. Zo blijkt uit de interviews van het huidige onderzoek dat zowel ouders en leerkrachten hier waarde aan hechten.

Het Digi+ project stelt deze digitale leermethode beschikbaar voor het Drents op Wiesneus. Dit betekent dat leerkrachten met leerlingen en ouders met hun kinderen de mogelijkheid krijgen hier gebruik van te maken. Wiesneus is dan het medium die leerkrachten, ouders en leerlingen met elkaar verbindt om zowel iets voor het Drents onderwijs op school als voor Drentse ondersteuning in de thuissituatie aan te bieden. Door het aanbieden van lesmethodes die verbonden zijn aan vak inhoud, ondersteund Wiesneus de leerkrachten in belemmeringen voor het onderwijzen van het Drents aan leerlingen en de ouders in de thuissituatie. Zoals uit de interviews is gebleken benoemen leerkrachten tijdsdruk, gebrek aan lesmethodes en materiaal, specifieke taalkennis en een doorgaande leerlijn als barrières voor Drents en meertalig onderwijs. Door de digitale leermethode van Digi+ uit te breiden naar het Drents zijn deze belemmeringen verholpen.

De opdrachten via de digitale leermethode betreffen klassikale opdrachten (leerkracht – leerlingen), samenwerkingsopdrachten (leerlingen met elkaar), individuele opdrachten (onderzoekend leren) en thuisopdrachten (ouder – kind). Dit betekent dat kinderen zowel zelfstandig kunnen werken aan de opdrachten als in samenwerking met anderen (zie Digi+ Interactiemodel, Mousavi Torshezi 2018).

Leerlingen kunnen op school zonder begeleiding van de leerkracht aan de opdrachten werken. Dit scheelt tijd, aandacht en specifieke vak- en taalkennis van leerkrachten. Ook wordt tegelijkertijd de actieve houding en creativiteit van leerlingen gestimuleerd door de individuele- en onderzoeksopdrachten. Daarnaast kunnen leerlingen ook thuis zelfstandig hiermee aan de slag zonder extra tijd en aandacht van hun ouders te vragen. Hierdoor zal Wiesneus ook meer bezoekers treffen en bekendheid genereren. De al aangeboden materiaal op Wiesneus, zal dan ook meer onder de aandacht komen en gebruikt worden.

Voor de ontwikkeling van de digitale leermethode in het Drents kan Wiesneus gebruik maken van het platform en mogelijkheden van het Digi+ project. Digi+ zal voor Wiesneus een ondersteunend en een adviserend rol spelen. Het Huus van de Taol zal beheerder worden van de leermethode in het Drents. Leerkrachten en ouders krijgen via Wiesneus kosteloos toegang tot de digitale leermethode.

9. Literatuur

Duarte, J., Kruimink, J., Germs, J & Eising, L. (2018). *Bevordering Drents en Duits in de School: Visiedocument*, Emmen: NHL Stenden Hogeschool.

Gelder, F. van & Visser, S. (2005). *Van misverstand tot meertaligheid: een onderzoek in het kleuteronderwijs van de stad Groningen*, Rijksuniversiteit Groningen: Wetenschapswinkel TCC,

Duarte, J & Mousavi Torshezi, E (2018). *Digi+ Tweetalige digitale leermethode voor de vakken natuur en geschiedenis in het Nederlands en Duits*. EU-Interreg project. NHL Stenden Hogeschool.

Groot, A.D. (1994). *Methodologie. Grondslagen van onderzoek en denken in de gedragswetenschappen*. Assen: Van Gorcum.

Kruimink, J; Germs, J. & Woldman, G. (2010). *Streektaol in het onderwijs*. Huus van de Taol, Beilen. Stenden hogeschool, pabo Emmen. Woldman onderwijsadvies, Westerbork.

Kruimink, J. & Veenema, S. [red.]. (2013). *Drents op school*. Emmen: Stenden Hogeschool.

Krippendorff, K. (1980). Content analysis. An Introduction to its Methodology. Beverly Hills: Sage.

Mayring, P. (2000) Qualitative inhaltsanalyse. Grundlagen un Techniken. 7th edition, first edition 1983. Weinheim: Deutscher Studien Verlag.

Roslon, A.I. (2006), *Meertaligheid, wel of geen onderwerp: Onderzoek naar communicatieve behoeften van de ouders van meertalige kinderen*. Rijksuniversiteit Groningen: Wetenschapswinkel TCC.

Special Eurobarometer (2012). Europeans and their languages. Brussel: Europese Commissie.

Visser, S. (2005). *Zwijgen in alle talen. Misverstanden en gebrek aan communicatie over meertaligheid*. Rijksuniversiteit Groningen: Wetenschapswinkel TCC.

Kentalis. Koninklijke kentalis. Spraak en taal. <http://www.kentalis.nl/Professionals/Onze-expertise/Spraak-en-taal/Meertaligheid>, (2017).

Meertalig.nl. <http://www.meertalig.nl>, (2017).

Meertalig.be. Meertaligheid als meerwaarde. <http://www.meertaligheid.be>, (2017).

Colofon

Auteur:	Esma Mousavi Torshezi
Titel:	Versterking Drents en Duits in het onderwijs. Een onderzoek voor Wiesneus naar de vragen en informatiebehoeften van ouders en leerkrachten over meertaligheid in de thuis- en schoolsituatie
Een uitgave van:	Wetenschapswinkel Taal, Cultuur & Communicatie, Rijksuniversiteit Groningen
Begeleiding:	Saskia Visser
In opdracht van:	Huus van de Taol
Verkoopprijs:	€5,00
Uitgave:	April 2019

Contact

Wetenschapswinkel Taal, Cultuur & Communicatie
Postbus 716, 9700 AS Groningen, tawi@rug.nl, @ScienceShopsRug

Nederlandse samenvatting

De moderne Nederlandse samenleving is meertalig. Structurele aandacht voor verschillende talen thuis en op school is belangrijk voor de taal- en identiteitsontwikkeling van kinderen. In de provincie Drenthe spelen verschillende varianten van de Drentse streektaal en het Duits als buurtaal een rol in de meertalige omgeving van basisschoolleerlingen, uiteraard naast het Nederlands en Engels. De website Wiesneus wil graag een bron van informatie zijn voor leerkrachten, ouders en kinderen over het Drents en het omgaan met meertaligheid. Dit kwalitatieve onderzoek geeft voor Wiesneus een antwoord op de vraag: In welke vragen en informatiebehoeften verschillen ouders en leerkrachten van elkaar ten opzichte van Drents en meertaligheid bij hun kinderen en leerlingen in de thuis- en schoolsituatie? Daarvoor zijn tien diepte-interviews afgenomen, die geanalyseerd zijn volgens de inhoudsanalyse methode. Daaruit bleek dat ouders en leerkrachten meer overeenkomsten hebben, dezelfde visie delen en vooral meer belang aan het Drents hechten dan ze van elkaar denken. Om de misverstanden te overbruggen kan Wiesneus structuren aanbieden om de communicatie op gang te brengen en standpunten van de verschillende doelgroepen zichtbaar te maken, zoals blogs, stellingen en polls. Leerkrachten geven ook aan dat ze een doorgaande leerlijn voor het Drents missen. In de aanbevelingen is daarom ook ruimte voor de ontwikkeling van een digitale leermethode in het Drents binnen het Digi+project.